

Europa și spațiile de civilizație extraeuropene

Schița lecției

1. Imperialismul colonial până la Primul Război Mondial
2. Forme de exercitare a puterii metropolei în colonii
3. Colonii și zone de influență europene în perioada interbelică
4. Europa și lumea extraeuropeană după al Doilea Război Mondial

Imperialismul colonial până la Primul Război Mondial

- marile puteri europene au avut colonii și zone de influență în întreaga lume
- cele mai mari imperii coloniale erau cel britanic și cel francez
 - imperiul colonial britanic avea o suprafață de aproximativ 30 de milioane de km² și aproape 400 de milioane de locuitori
 - imperiul colonial francez avea o suprafață de circa 10 milioane de km² și o populație de aproximativ 79 de milioane de locuitori
- alte țări europene care aveau colonii erau: Germania, Italia, Belgia, Spania, Portugalia, Olanda
- Rusia deținea vaste teritorii în Asia Centrală și de Nord
- Statele Unite ale Americii și Japonia au intrat în cursa pentru obținerea unor teritorii coloniale

Forme de exercitare a puterii metropolei în colonii

- exploatarea populațiilor autohtone
 - popoarele din colonii alcătuiau aproximativ două treimi din populația lumii

- exploatarea resurselor
- discriminare politică, socială și economică
- deteriorarea relațiilor tradiționale în cadrul comunităților locale
- investiții economice în zonele ocupate: căi ferate, porturi, orașe, obiective industriale

Colonii și zone de influență europene în perioada interbelică

- 1916: acordul Sykes-Picot
 - a fost o înțelegere franco-britanică care privea dezmembrarea Imperiului Otoman
 - pe baza acestuia s-a instaurat administrația franceză și britanică în Orientul Apropiat după Primul Război Mondial
- 1919-1920: Conferința de pace de la Paris
 - s-a impus principiul autodeterminării naționale
 - se urmărea corelarea granițelor teritoriale cu diviziunile etnice
- 1919: instituirea mandatelor
 - mandatul reprezintă un sistem de administrare, instituit de Societatea Națiunilor
 - au fost vizate stăpânirile Imperiului Otoman și coloniile germane
 - Regatul Unit și-a instaurat dominația asupra Transiordaniei și Irakului
 - Franța a instituit controlul în Siria și Liban
- unele colonii au obținut o serie de concesi în urma participării la Primul Război Mondial
 - exemple: Maroc, Tunisia, Algeria, Egipt
- în India au avut loc numeroase proteste față de stăpânirea britanică, organizate sub conducerea Congresului Național Indian, în frunte cu Mahatma Gandhi
 - britanicii au reprimat aceste mișcări -> masacrul de la Amritsar (1919)
-> au fost ucise aproximativ 379 de persoane neînarmate
- 1931: Statutul de la Westminster – Parlamentul britanic a pierdut dreptul de a

legifera pentru dominioane

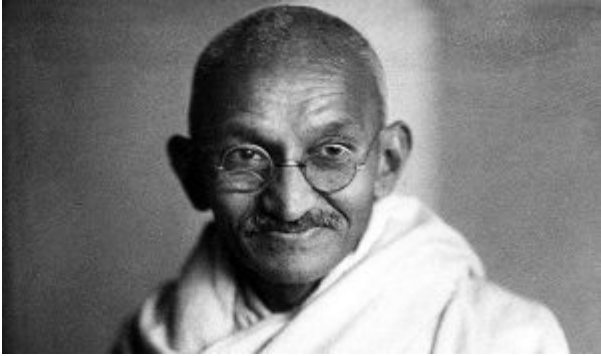
- suveranul britanic a rămas singura legătură oficială dintre Regatul Unit și națiunile care formează Commonwealth-ul
- Commonwealth-ul a luat naștere în 1926 când s-a adoptat statutul dominioanelor engleze

Europa și lumea extraeuropeană după al Doilea Război Mondial

- a luat naștere Israelul
- a avut loc procesul de decolonizare -> coloniile și-au obținut independența, fie pe cale pașnică sau militară
- cauzele decolonizării:
 - dezvoltarea coloniilor
 - apariția sentimentelor naționale
 - al Doilea Război Mondial a slăbit considerabil marile puteri tradiționale (Franța și Regatul Unit)
 - apariția unor organisme internaționale precum ONU, care luptau pentru înlăturarea colonialismului
 - SUA a încurajat obținerea independenței de către colonii
- colonii care au devenit independente: India, Pakistan, Maroc, Tunisia etc.
 - majoritatea țărilor care au devenit independente sunt denumite "lumea a treia" din cauza nivelului foarte redus de dezvoltare
- Franța și-a păstrat o serie de insule (Martinica, Réunion, Polinezia franceză, Noua Caledonie)
- Regatul Unit a menținut legăturile cu fostele sale dominioane și coloniile eliberate în cadrul așa-numitului Commonwealth (Australia, Canada, India etc.)
- China a devenit o mare putere economică și militară
- Japonia a devenit o mare putere economică și tehnologică

Imperiul britanic (1920) | sursa: britannica.com

Mahatma Gandhi | sursa: history-biography.com